

STAATSTOEZICHT OP DE VOLKSGEZONDHEID

geneeskundige inspectie van de volksgezondheid voor Noord-Brabant

Schubertsingel 32
 's-hertogenbosch
 telefoon (073) 158323 / 158881
 postrekeningnummer 1087024
 correspondentie uitsluitend:
 postbus 90117
 5200 MA 's-HERTOGENBOSCH

Het bestuur van de DGD Valkenswaard
 Valkeniersstraat 45,
5552 JB VALKENSWAARD.

bereikbaar vanaf station N.S., B.B.A. stadsdienst lijn 1
 (AA wijk via zuid) en lijn 59 (Uden) halte Provinciehuis.

Uw brief :
 Uw kenmerk :
 Ons kenmerk: 82.503 JR/tvk.
 Onderwerp : cadmiumproblematiek De Kempen.

's-HERTOGENBOSCH, 30-11-1982.

Verwijzend naar uw schrijven over dit onderwerp d.d. 2 november 1982 doe ik u hierbij mede namens de inspecteur belast met het toezicht op de levensmiddelen en de keuring van waren en de inspecteur belast met het toezicht op de hygiëne van het milieu een rapport toekomen betreffende de eerste advisering van de inspectie volksgezondheid over de cadmiumproblematiek in de Kempen.

Ik hoop u met deze eerste advisering vooralsnog voldoende te hebben ingelicht en ik zou graag geïnformeerd willen worden over de wijze waarop u denkt uitvoering te geven aan de door de inspectie volksgezondheid voorgestelde maatregelen.

De Geneeskundig Inspecteur van de
 Volksgezondheid,

 J.W.M. Kemmen.

c.c. aan Bestuur GGD Geldrop.

STAATSTOEZICHT OP DE VOLKSGEZONDHEID

Geneeskundige Inspectie van de
Volksgezondheid voor Noord-Brabant.

Rapport inzake de eerste advisering van de inspectie volksgezondheid
over de cadmiumproblematiek in de Kempen.

Door het Instituut voor Bodemvruchtbaarheid (IB) te Haren (Gr) is in de jaren 1978 t/m 1981 onderzoek gedaan in de Kempen naar de verontreiniging van grond en gewassen met cadmium.

Daarbij bleek dat in een groot aantal gevallen in de bodem en in de gewassen te hoge concentraties cadmium werden aangetroffen.

Naar aanleiding van deze onderzoeksresultaten is door het besuur van de DGD Valkenswaard middels een schrijven d.d. 2 november 1982 aan de inspectie volksgezondheid om advies gevraagd.

Door de inspecteur belast met het toezicht op de levensmiddelen en de keuring van waren wordt gesteld dat door de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) een norm is opgesteld over de hoogst nog aanvaardbare wekelijkse opname van cadmium door de mens. Deze norm bedraagt 500 µg/week.

Uitgaande van deze norm en uitgaande van het aandeel van groente in het totale voedingspakket wordt voor groente t.a.v. de cadmiumconcentratie een grenswaarde aangehouden van 100 µg/kg, (0,1 mg/kg.)

Uit het IB-rapport blijkt dat in het onderzochte gebied in een groot aantal gevallen bovenstaande norm overschreden wordt.

Regelmatige consumptie van deze groente gewassen wordt door de inspecteur belast met het toezicht op de levensmiddelen en keuring van waren ontraden en hij adviseert om het telen van alle voedings-gewassen (uitgezonderd aardappelen) ten behoeve van regelmatige consumptie (volkstuinten, eigen tuin) te stoppen. Dit geldt voor het gebied rond de potentiële bron (zinkfabriek) dat verkregen wordt door alle meetpunten waar meer dan 50% van de onderzochte groentemonsters meer dan 0,1 mg/Cd/kg bleek te bevatten met elkaar te verbinden.

De geneeskundig inspecteur heeft het IB-rapport bestudeerd vanuit de vraagstelling in hoeverre er in het betrokken gebied, als gevolg van de geconstateerde cadmiumverontreiniging een dermate grote belasting van de bevolking met cadmium heeft plaatsgevonden dat er, gezien de hiervoor bestaan-

de literatuur, effecten op de gezondheid te verwachten zijn.

Daarbij is er voor alsnog van uitgegaan dat de enige vorm van extra cadmiumbelasting voor de bevolking in het betrokken gebied t.o.v. de gemiddelde bevolking de consumptie^{van} in het verontreinigde gebied gekweekte groente is.

Gesteld moet dan worden dat het niet uitgesloten is dat bij die personen die dagelijks bladgroente eten waarvan het cadmiumgehalte ligt boven 0,1 mg/kg en die daarnaast uit andere bronnen (roken van sigaretten) een hoge cadmiumopname hebben, de WHO norm voor de hoogste nog aanvaardbare wekelijkse opname wordt overschreden.

Omdat bij een regelmatige overschrijding van deze weeknorm nadelige effecten op de gezondheid niet uit te sluiten zijn, bestaat de mogelijkheid dat er in het betrokken gebied bij bepaalde personen ten gevolge van een verhoogde cadmiumopname bedoelde effecten op de gezondheid zijn opgetreden.

Om hierover duidelijkheid te krijgen verdient het naar het oordeel van de geneeskundig inspecteur aanbeveling om naar deze mogelijke effecten op de gezondheid een beperkt steekproef onderzoek te verrichten. Dit onderzoek kan het beste plaatsvinden in het gebied waar de sterkste cadmiumverontreiniging is geconstateerd.

Of er daarna nog verder onderzoek moet plaatsvinden hangt af van de resultaten van dit eerste onderzoek en van eventuele nieuwe gegevens betreffende de ernst van de cadmiumverontreiniging.

De inspecteur voor de hygiëne van het milieu stelt dat alvorens maatregelen worden genomen om de gevolgen van deze verontreiniging van de bodem met cadmium tegen te gaan (omspitten/bekalken van de grond) eerst de aard en de omvang van de cadmiumverontreiniging moet worden vastgesteld.

Dit houdt in dat onderzocht zal moeten worden hoe diep in de grond de verontreiniging aanwezig is. Ook zal moeten worden onderzocht of het grondwater verontreinigd is. Indien dit laatste het geval mocht zijn, is het van belang om te weten of dit grondwater ook voor particuliere drinkwatervoorziening wordt gebruikt en of dit drinkwater ontoelaatbaar verontreinigd is.

Ten aanzien van het vee, een kwestie welke overigens de veterinaire inspecteur regardeert, is het belangrijk om te weten in hoeverre grondwater wordt gebruikt voor het drinken van het vee en of het gras in het betreffende gebied met cadmium verontreinigd is.

Tenslotte wordt nog door de inspecteur voor de hygiëne van het milieu gesteld, dat stappen ondernomen zullen moeten worden om indien nodig de cadmiumemissie van de betrokken zinkfabrieken tot aanvaardbare grenzen terug te dringen.

Samengevat komt de inspectie volksgezondheid op basis van de onderzoeksresultaten van het rapport van het Instituut voor Bodemvruchtbaarheid tot de volgende aanbevelingen.

- De teelt van alle voedingsgewassen (uitgezonderd aardappelen) in het verontreinigd gebied ten behoeve van regelmatige consumptie moet worden afgeraden (inspecteur levensmiddelen en keuring van waren.)
- Om inzicht te krijgen in mogelijke nadelige effecten van verhoogde cadmiumopname op de gezondheid van de bevolking dient een beperkt steekproefonderzoek te worden gehouden in het meest verontreinigde gebied (geneeskundig inspecteur).
- Alvorens maatregelen worden genomen in het milieu om de gevolgen van deze cadmiumverontreiniging tegen te gaan zullen eerst de aard en de omvang van de verontreiniging moeten worden vastgesteld. Ook zullen indien nodig, maatregelen moeten worden genomen om de cadmiumemissie tot aanvaardbare grenzen terug te dringen (inspecteur milieuhygiëne).

's-Hertogenbosch, 30-11-1982.

AFSCHRIFT

PERSBERICHT

Onlangs zijn diverse onderzoeken bekend geworden, waaruit is gebleken dat in delen van de Noordbrabantse Kempen een verhoogd gehalte aan cadmium in het milieu voorkomt. Het betreft met name de gemeenten Bergeyk, Budel, Leende, Luyksgestel, Maarheeze, Valkenswaard en Westershoven.

De gezondheidsdiensten Valkenswaard en Geldrop hebben de inspecties van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid hierover om advies gevraagd.

Het betreft de geneeskundige inspectie, de inspectie belast met het toezicht op de levensmiddelen en de keuring van waren en de inspectie belast met het toezicht op de hygiëne van het milieu.

Op 30 november 1982 heeft door de betrokken inspecties een eerste advisering aan de beide gezondheidsdiensten over de cadmiumproblematiek plaatsgevonden.

Op 29 december j.l. is dit advies nader toegelicht ten behoeve van de gemeentebesturen van de 7 genoemde gemeenten. In verband met de betrokkenheid bij en de medeverantwoordelijkheid voor dit geval van bodemverontreiniging is het Provinciaal bestuur van Noord-Brabant tevens op de hoogte gebracht en geadviseerd.

Kort samengevat komen de adviezen van de onderscheidene inspecties hierop neer:

de inspectie belast met het toezicht op de hygiëne van het milieu zegt dat de omvang van de verontreiniging van de bodem in het gebied moet worden vastgesteld. Dit kan geschieden door dit geval van bodemverontreiniging met spoed in te brengen in het kader van de interimregeling sanering bodemverontreinigingsgevallen.

De procedure hiervoor is in werking gezet.

Dit onderzoek zal in eerste instantie nader inventariserend moeten zijn.

Hierin dient de bruikbaarheid van de bodem ten behoeve van de drinkwatervoorziening en voor het telen van gewassen in de consumptieve sfeer voorrang te krijgen.

De inspecteur belast met het toezicht op de levensmiddelen zegt dat voor het betrokken gebied, althans voor een groot deel daarvan een waarschuwing zal gelden tegen het onbeperkt gebruik van groenten die in dat deel van het gebied zijn of worden geteeld.

Deze waarschuwing heeft geen betrekking op de consumptie van aardappelen.

De geneeskundig inspecteur deelt mee dat ten aanzien van de bovengenoemde cadmiumproblematiek op dit moment geen enkele aanwijzing is dat er onder de bevolking schade zou zijn opgetreden ten gevolge van een te grote blootstelling aan cadmium.

Wél adviseert de geneeskundig inspecteur een onderzoek te doen onder de bevolking naar mogelijke nadelige effecten van een verhoogde cadmiumopname op de gezondheid.

De reden dat de geneeskundig inspecteur een dergelijk onderzoek adviseert is echter alleen ingegeven door de overweging dat het waarschijnlijk is, gezien de gevonden concentraties cadmium in groentegewassen, dat bij bewoners in delen van het betrokken gebied de door de Wereld Gezondheids Organisatie aangegeven norm voor een maximaal aanvaardbare wekelijkse cadmiumopname is overschreden.

Adressen

Districtsgezondheidsdienst Valkenswaard

Valkenierstraat 45 5552 JB Valkenswaard

tel. 04902 - 40505

Directeur: H. Berkhout

Aangesloten gemeenten: Bergeyk, Bladel, Eersel, Hoogeloon, Luyksgestel, Reusel, Riethoven, Valkenswaard, Veldhoven, Vessem, Waalre en Westerhoven.

Gezondheidsdienst Geldrop e.o.

Stationsstraat 33 5664 AP Geldrop

tel. 040 - 858585

Directeur: dr. Jansen

Aangesloten gemeenten: Best, Budel, Geldrop, Heeze, Leende, Maarheeze, Nuenen, Oirschot en Son en Breugel.

Gemeente Bergeyk (9700 inwoners)

Burg.Magneestraat 1 Postbus 10000 5570 GA Bergeyk

tel. 04975 - 1455

Burgemeester: J.H.Th.M.Th.Schaepman

Gemeente Budel (11500 inwoners)

Capucijnerplein 1 6021 EV Budel

tel. 04958 - 1633

Burgemeester: J.A.M.Boudrie

Gemeente Leende (4000 inwoners)

Dorpsstraat 59 5595 CD Leende

tel. 04906 - 1221

Burgemeester: J.C.M.Netten

Gemeente Luyksgestel (2600 inwoners)

Dorpsstraat 44 Postbus 10000 5575 ZZ Luyksgestel

tel. 04974 - 1323

Burgemeester: J.H.Reuver

Gemeente Maarheeze (8700 inwoners)

Cranendonck 1-3 6027 RK Maarheeze

tel. 04959 - 2121

Burgemeester: H.A.van den Broek

Gemeente Valkenswaard (28000 inwoners)

Markt 23 Postbus 10100 5550 GA Valkenswaard

tel. 04902 - 32525

Burgemeester: mr. J.M.Bartels

Gemeente Westerhoven (1700 inwoners)

Mgr.Biermansplein 2 5563 BH Westerhoven

tel. 04902 - 12935

Burgemeester W.C.M.van Nuenen